

รายงานที่ ๑๐๐๐/๒๕๕๘ เรื่อง สิทธิสตรี กรณีส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

ประเด็นคำร้อง

ในบริบทการพัฒนาด้านสิทธิมนุษยชน ผู้ที่ทำหน้าที่ปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต้องดำเนินการเพื่อเข้าถึงข้อมูลเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ช่วยเหลือให้ผู้เสียหายได้รับการคุ้มครอง เยียวยาครอบครัวรวมทั้งด้านกฎหมาย ด้านจิตใจ ด้านการแพทย์ รวมทั้งรณรงค์ส่งเสริมวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนให้แก่บุคคลทุกกลุ่มในสังคม ซึ่งนักปกป้องสิทธิมนุษยชนได้รับการยอมรับบทบาทมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันนักปกป้องสิทธิมนุษยชนต้องเสี่ยงภัยอันตรายจากการถูกคุกคามทำให้รู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ซึ่งต้องต่อสู้กับการถูกเลือกปฏิบัติ เนื่องจากโครงสร้างของสังคมที่ยอมรับความสามารถของผู้หญิงน้อยกว่าผู้ชาย และกีดกันโอกาสและการมีส่วนร่วมของผู้หญิง อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาการดำเนินงานคุ้มครองและปกป้องสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ประเทศไทย ปรากฏว่าผู้หญิงเข้ามามีบทบาทสำคัญและมีผลงานโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ ทั้งการสร้างสันติภาพภายในสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การปกป้องสิทธิในกระบวนการยุติธรรม การปกป้องสิทธิชุมชนและที่ดินทำกิน และการเข้ามา มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คณะอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิเด็ก สตรี และความเสมอภาคของบุคคลใน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงตระหนักว่า ผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชนเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน ซึ่งเป็นไปตามปฏิญญาว่าด้วยผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Declaration on Human Rights Defenders) หรือ ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิและความรับผิดชอบของปัจเจกบุคคล กลุ่มบุคคล และองค์กรของสังคม ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างสากล (Declaration on the Right and Responsibility of Individuals, Groups and Organs of Society to Promote and Protect Universally Recognized Human Rights and Fundamental Freedoms) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง(International Covenant on Civil and Political Rights : ICCPR) และอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination Against Women : CEDAW) ประกอบกับมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ที่ ๑๓๒๕ (ค.ศ. ๒๐๐๐) เกี่ยวกับผู้หญิง สันติภาพ และความมั่นคง ซึ่งยืนยันถึงบทบาทสำคัญของผู้หญิงในการป้องกันและไกล่เกลี่ยความขัดแย้ง รวมทั้งสร้างสันติภาพและความมั่นคง โดยส่งเสริมให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกระดับทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศในรูปแบบทวิภาคี พหุภาคี และประชาคมระหว่างประเทศ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน จึงเห็นสมควรมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ (๓)

การพิจารณาดำเนินการ

คณะอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิเด็ก สตรี และความเสมอภาคของบุคคลใน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ศึกษาและวิเคราะห์ เพื่อจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านสิทธิเด็ก สตรี และความเสมอภาคของบุคคล รวมทั้งขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เสนอแนะนโยบายและมาตรการ รวมถึงข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

และแนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรี และความเสมอภาคของบุคคล ตลอดจนจัดทำข้อกำหนด ข้อปฏิบัติ หรือแนวทางการปฏิบัติแก่หน่วยงานของรัฐ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็ก สตรี และความเสมอภาคของบุคคลตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔ และพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ มาตรา ๑๕ (๓) ประกอบกับมาตรา ๑๕ (๙) เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยคณะกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิเด็ก สตรี และความเสมอภาคของบุคคล ร่วมกับสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (ในขณะนั้น) และมูลนิธิผู้หญิง ได้ดำเนินการจัดการสัมมนา เรื่อง ข้อท้าทายและก้าวต่อไปของผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยผู้เข้าร่วมการสัมมนาประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ ผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และสื่อมวลชน ฯลฯ

ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาแล้วเห็นสมควรมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายตามที่ คณะอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิเด็ก สตรี และความเสมอภาคของบุคคลเสนอ โดย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในฐานะที่เป็นกลไกในการพิจารณาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือข้อเสนอ ในการปรับปรุงกฎหมาย โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สมควรที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิของผู้หญิง นักปกป้องสิทธิมนุษยชน

ในการนี้ ควรที่ สภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงกลาโหม กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กอง อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้ง สถาบันพระปกเกล้า จะได้นำข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการ ตลอดจนนำมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ที่ ๑๓๒๕ (ค.ศ. ๒๐๐๐) และแนวปฏิบัติของสหภาพ ยุโรปต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตามความเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและพันธกรณีระหว่างประเทศ

มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านบริหาร ครั้งที่ ๓๐/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๘ มีมติให้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไปยังสภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงกลาโหม กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักร และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสถาบันพระปกเกล้า เพื่อพิจารณา ตามอำนาจหน้าที่ และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอทราบผลและติดตาม การดำเนินการต่อไป